

Tips:

- Maak de voorbereidende opgaven op het opgavenblad zelf. Bij open vragen is hiervoor extra ruimte opengelaten. De bijbehorende tekst(en) vind je achter de opgaven.
- Als een opdracht niet lukt: geen probleem, op de cursus helpen we je verder! Werk de vraag uit tot waar je kunt en ga verder met de volgende opdracht.

Veel succes!

- 1 Wat vind je lastig aan het examen Nederlands en wat zou je graag deze cursus willen leren? Invullen na afloop: Wat vond je lastig aan het maken van deze voorbereidende opgaven?

Tekst 1 Baan omdat je vrouw bent, wie wil dat nou? (2022-II-2)

In de inleiding van een tekst kunnen diverse functies onderscheiden worden, zoals:

- 1 aanleiding schetsen
- 2 afweging maken
- 3 belang voor de lezer benadrukken
- 4 centraal standpunt benoemen
- 5 geschiedenis weergeven

Behalve het schetsen van een aanleiding hebben alinea 1 en 2 nog een andere functie.

- 1p 2 Welke functie is dat?
Noteer het nummer van je antwoord.

tekst 1 is een reactie op de maatregel die volgens sommige media en commentatoren genomen zou moeten worden om het aantal vrouwen aan de top van het bedrijfsleven te verhogen.

Deze reactie is samen te vatten met behulp van de onderstaande argumentatiestructuur.

Af te wijzen maatregel: (1)
Argument tegen die maatregel: Het is juist slecht voor het imago van vrouwen.
Subargument bij dit argument: want ... (2)
Maatregel die de voorkeur verdient: (3)
Argument voor de voorkeursmaatregel: Daardoor wordt de arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen gelijkgetrokken.
Subargumenten bij dit argument: Daardoor ... (4) en dan ... (5)

- 3p **3** Vul de structuur aan zodat een juiste samenvatting van de reactie ontstaat. Neem daartoe de nummers (1) tot en met (5) over en zet daarachter de juiste informatie.

“op een gezonde manier” (regel 82)

De woorden “op een gezonde manier” benadrukken de voorkeur van de auteur voor de maatregel die ze zelf voorstelt.

- 1p **4** Citeer de beeldspraak uit alinea 5 waarin de auteur zich negatief uitlaat over de maatregel die ze afwijst.

-
-
- 2p **5** Welke bewering typeert het doel van tekst 1 het best?
tekst 1 wil de lezer
- A aan het denken zetten over de beste manier om het aandeel vrouwen dat fulltime in het bedrijfsleven werkt fors toe te laten nemen.
 - B doen inzien dat een vrouwenquotum een averechts effect zal hebben op de vrouwenemancipatie omdat vrouwen dan niet vanwege hun geschiktheid geselecteerd worden.
 - C ervan bewust maken dat pogingen om meer vrouwen aan de top te krijgen pas zullen slagen als meer vrouwen zelf een topfunctie willen bekleden.
 - D ervan overtuigen dat vrouwenemancipatie meer gediend is met het gelijktrekken van de arbeidsparticipatie van mannen en vrouwen dan met een vrouwenquotum voor topfuncties.

tekstfragment 1

(1) Verschillende factoren spelen een rol bij het lage aandeel vrouwen aan de top: de deeltijdcultuur, risicoaversie en competitieaversie, het denken in stereotypen – ‘mannen zijn ambitieus, vrouwen zijn sociaal’ – en de bestaande organisatiecultuur – ‘een manager werkt (meer dan) voltijd’. Over het relatieve belang van de verschillende factoren is helaas nog weinig bekend.

(2) Bindende quota (met sancties) voor het aandeel vrouwen aan de top leiden tot een snelle toename van dit aandeel en vergroten daarmee de kansengelijkheid tussen mannen en vrouwen. Bindende quota zijn echter geen wondermiddel: ze verhogen niet de winstgevendheid (...), of het aandeel vrouwen in het middenmanagement.

uit: Vrouwen aan de top, persbericht Centraal Planbureau, 21 augustus 2019

- 1p **6** “Er moeten geen quota komen voor vrouwen aan de top” (tekst 1, regels 70-72)
Citeer de zin uit tekstfragment 1 die als tegenargument kan dienen bij deze uitspraak.

Tekst 2 Vrouwenquotum? Neem een voorbeeld aan de topsport (2022-II-3)

“De bokaal voor de meest stuitende reactie hierop gaat zonder twijfel naar Gerard van Vliet” (regels 11-13).

Deze zin lijkt een tegenspraak te bevatten.

- 1p **7** Leg uit wat die zogenaamde tegenspraak inhoudt.

Geef antwoord in één of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

Bepaalde passages in tekst 2 bevatten een spottende toon. Hieronder staan zes zinnen of zinsgedeelten uit tekst 2.

- 1 "Puntje waar ik in kan komen." (regels 20-21)
- 2 "Nee, de crux zit 'm in het vervolg." (regel 22)
- 3 "Zeker wel." (regel 55)
- 4 "En: stel je voor dat er nanny's op de tribune verschijnen om de kids koest te houden. Nanny's!" (regels 65-67)
- 5 "Vaders kunnen niet voor kinderen zorgen, immers." (regels 67-68)
- 6 "en zoals het een gelijkwaardige relatie betaamt" (regels 73-75)

- 1p **8** In welke twee zinnen of zinsgedeelten is deze spottende toon het duidelijkst te herkennen?
Noteer de nummers van je antwoord.

- 1p **9** Hoe kan de houding van de auteur ten opzichte van het onderwerp het best worden getypeerd?
De auteur van tekst 2 is vooral
- A bezorgd vanwege de middeleeuwse meningen die nog heersen over werkende vrouwen.
 - B boos omdat gesuggereerd wordt dat vrouwen geen topfunctie kunnen bekleden doordat de combinatie van topfunctie en gezin lastig is.
 - C geërgerd vanwege het heersende idee dat vrouwen niet geschikt zouden zijn voor topfuncties.
 - D verbaasd over de onzinnige argumenten die in de discussie over een vrouwenquotum worden geuit.

De voorbeelden van topsporters in alinea 5 tot en met 8 worden gebruikt om verschillende situaties of ideeën te illustreren.

- 3p **10** Neem de nummers uit onderstaande tabel over en geef van elk voorbeeld aan wat ermee wordt geïllustreerd.
Geef antwoord in één of meer volledige zinnen.

Voorbeeld uit tekst 3:	De auteur gebruikt dit voorbeeld om het volgende te illustreren:
Serena Williams (alinea 5)	1
Kim Clijsters (alinea 6)	2
Lizzie Deignan (alinea 8)	3

“Moeten we het wel schikken noemen? Ik denk het niet.” (regels 97-98)

- 1p **11** Welke zin geeft het best weer waarom er hier geen sprake is van schikken, volgens tekst 2?
- A Het gaat erom dat mannen en vrouwen niet beiden inleveren en dus niet beiden nadeel ondervinden.
 - B Het gaat niet om eenzijdige opoffering, maar om een gezamenlijke invulling van taken.
 - C Het is in een moderne relatie niet meer zo dat de ene partner iets opgeeft voor de andere.
 - D Het is niet eerlijk van schikken te spreken als het andersom al decennia gebeurt.

Overkoepelende vragen bij tekst 1 en tekst 2

In alinea 3 en 4 van tekst 1 staat een redenering over vrouwen en werk. In één van de eerste alinea's van tekst 2 wordt een vergelijkbare redenering in één zin weergegeven.

1p **12** Citeer die zin uit tekst 2.

“Je eigen unieke gezinssituatie creëren die aansluit op beider carrières is geen schikken, dat is gewoon wat moderne mensen doen.” (regels 99-102 van tekst 2).

1p **13** Met welk gegeven uit tekst 1 kan bovenstaande bewering in twijfel worden getrokken?

Tekst 1 (2022-II-2)

Baan omdat je vrouw bent, wie wil dat nou?

(1) De maat is vol, concluderen sommige media en commentatoren deze dagen: Nederland moet een verplicht vrouwenquotum invoeren aan de top. 5 Bedrijven die de verplichte 30 procent vrouwen niet halen, moeten gewoon een flinke boete krijgen. Zul je eens zien hoe snel dat percentage dan stijgt.

10 (2) Ik denk dat een verplicht vrouwenquotum niet de oplossing is. Sterker nog: dat kan wel eens averechts werken.

15 (3) Een verplicht vrouwenquotum betekent dat bedrijven het criterium *best person for the job*¹⁾ moeten loslaten. Uit ervaring weet ik dat – hoe bedrijven ook hun best doen – zich lang niet altijd geschikte vrouwen 20 aandienen voor een topfunctie. Bij een verplicht quotum zullen bedrijven

moeten blijven doorzoeken. Dat betekent dat ze de lat lager zullen leggen, en vervolgens nog wat lager, 25 net zo lang tot ze een vrouw gevonden hebben die “ja” zegt.

(4) Wat dat betekent voor het imago van topvrouwen laat zich raden. Het (terechte) beeld zal ontstaan dat 30 vrouwen in topfuncties niet om hun kwaliteiten zijn geselecteerd, maar om hun vrouw-zijn. Het cliché dat mannen beter functioneren dan vrouwen zal weer terugkeren. En in 35 dit geval nog terecht ook. Dat is het laatste waar de vrouwenemancipatie mee gediend is.

(5) We moeten het probleem van te 40 weinig topvrouwen niet oplossen met een kunstmatig (en grondwettelijk dubieus) noodverband. We moeten kijken naar de achterliggende oor-

zaken. En daarvoor biedt het rapport van CPB²⁾ en SCP³⁾ genoeg aanknopingspunten. De oorzaak van het vrouwen tekort aan de top ligt in de managementlagen daaronder. Zoals bekend zijn vrouwen tegenwoordig gemiddeld hoger opgeleid dan mannen. En in hun eerste baan doen vrouwen het dan ook minstens zo goed als, zo niet beter dan mannen. Maar daarna gaat het mis. Nog steeds is het in Nederland – meer dan in andere landen – de gewoonte dat de vrouw minder gaat werken zodra er kinderen komen. Die wijdverbreide cultuur fnuikt natuurlijk de kansen om door te groeien naar de top.

(6) Bijkomend gevolg is dat veel vrouwen nog steeds niet financieel onafhankelijk zijn; een groot probleem, omdat een op de drie huwelijken strandt.

(7) Gebrek aan topvrouwen vraagt om een cultuuromslag in de samenleving. De vrouwelijke arbeidsparticipatie moet worden gelijkgetrokken naar het niveau van de man. Er moeten geen quota komen voor vrouwen

aan de top, er moeten harde streefcijfers komen voor het aandeel vrouwen dat fulltime werkt. Laat bedrijven met een heel goed verhaal komen als blijkt dat 80 procent van hun mannelijke personeel vijf dagen werkt, en slechts 15 procent van hun vrouwelijke. Als dat structureel verbetert, werkt dat automatisch door naar boven, en stijgt het aantal topvrouwen op een gezonde manier. **(8)** Dat zo'n cultuuromslag hard nodig is, blijkt ook uit andere man-vrouwverschillen die beide planbureaus signaleren. Vrouwen zijn minder competitief, minder bereid om risico's te nemen en veel meer dan mannen geneigd het gezin thuis draaiend te houden. Vind je het gek dat je op je werk minder competitief bent als je maar tweeënhalve dag per week werkt, en jij altijd degene bent die het schoolreisje begeleidt als de juf (het gebrek aan meesters in het basisonderwijs is minstens zo'n groot probleem als het gebrek aan topvrouwen in Raden van Bestuur) een dringend beroep op ouders doet. **(9)** Die cultuur moet worden aangepakt. Dan komt de rest vanzelf.

naar: Aylin Bilic

uit: De Telegraaf, 27 augustus 2019

Aylin Bilic is publicist.

noot 1 *best person for the job*: beste persoon voor de baan

noot 2 CPB: Centraal Planbureau: een organisatie van de Nederlandse overheid die economisch wetenschappelijk onderzoek doet om beleidsmakers en politici te ondersteunen in hun beleidsbeslissingen

noot 3 SCP: Sociaal en Cultureel Planbureau: een organisatie van de Nederlandse overheid die sociaalwetenschappelijk beleidsrelevant onderzoek verricht en hierover rapporteert aan regering en parlement

Tekst 2 (2022-II-3)

Vrouwenquotum? Neem een voorbeeld aan de topsport

(1) De vrouwen waren in het nieuws deze week. Niet zozeer in de sport, maar in het algemeen. De SER¹⁾ adviseert grote bedrijven een vrouwenquotum in te voeren, om er eindelijk

eens in te slagen dertig procent vrouwen in topfuncties te krijgen. Zachte maatregelen hebben niet geholpen, dus is het tijd voor harde, is de redentie.

(2) De bokaal voor de meest stuitende reactie hierop gaat zonder twijfel naar Gerard van Vliet, directeur van de Nederlandse vereniging van Commissarissen en Directeuren. Hij vindt
15 een vrouwenquotum “ontzettend gevaarlijk”. Vrouwen die automatisch in topposities komen, kunnen niet altijd op draagvlak rekenen, wat hun positie ondermijnt, vindt hij. Puntje waar ik in kan komen.

(3) Nee, de crux zit ’m in het vervolg. Vrouwen moeten thuis wel goede afspraken kunnen maken, zodat ze voldoende ruimte hebben voor een uitdagende baan. “Een topfunctie kun je niet zomaar erbij doen. Het gaat om veeleisende, stressvolle, moeilijke banen. Je moet 24 uur per dag aanspreekbaar zijn.” Iets met stoom en oren, toen ik dit las.

(4) Ga eens kijken in de sector waar Nederlandse vrouwen het beter doen in topfuncties dan mannen, zou ik zeggen, meneer Van Vliet. Bestaat die sector? Jazeker. Het is de topsport. Het aantal vrouwen in de topsport is ongeveer gelijk aan het aantal mannen, en kwalitatief steken de
40 Nederlandse atletes al jaren boven hun mannelijke collega’s uit.

(5) Topsport is geen topfunctie, zegt u? Dat waag ik te betwisten. Topsport is compromisloos: als je iets
45 niet zomaar even erbij doet, is het dat. Zeker als je een wereldtopper bent, is de stress bijzonder hoog. De druk, altijd in elk detail door de media beoordeeld worden: daar kan de
50 zwaarte van geen enkele topfunctie tegenop. En dan heb ik het nog niet eens over de lange periodes van huis zijn. Ja maar, atletes combineren hun werk niet met een gezin, meent u?
55 Zeker wel. Het zijn er niet veel, maar wel steeds meer. Het bekendste voorbeeld is ongetwijfeld

tennisgrootheid Serena Williams.

(6) Natuurlijk krijgen ook zij te maken met de middeleeuwse meningemachine. Kijk alleen maar naar de reacties op tennisster Kim Clijsters, die wil terugkeren op topniveau. Wat zou dat wel niet met haar gezin doen?

65 En: stel je voor dat er nanny’s op de tribune verschijnen om de kids koest te houden. Nanny’s! Vaders kunnen niet voor kinderen zorgen, immers.

(7) Laat dat nou net datgene zijn wat
70 in zulke gezinnen wél gebeurt. De vaders in deze relaties hebben geconstateerd dat hun vrouw bijzonder succesvol is in wat ze doet, en zoals het een gelijkwaardige relatie betaamt, kijken beide partners samen hoe ze daar het beste invulling aan kunnen geven.

(8) De man van oud-wereldkampioene wielrennen Lizzie Deignan stopte met koersen toen zijn vrouw zwanger bleek. Philip Deignan was bepaald geen pannenkoek, reed voor Team Ineos, maar kon niet ontkennen dat zijn vrouw succesvoller was. Dus
85 koos hij voor de zorgrol.

(9) Zo radicaal hoeft het natuurlijk niet: met goede afspraken (hallo meneer Van Vliet) en goede opvang (hallo nanny’s) kan de man er prima
90 een eigen carrière op nahouden. Zoals andersom al decennia gebeurt, en waarvan niemand zich ooit afvroeg waarom de vrouw zich schikt. Ik hoor meneer Van Vliet namelijk
95 alweer: waarom zou een man zich hierin schikken?

(10) Ja, waarom? Moeten we het wel schikken noemen? Ik denk het niet. Je eigen unieke gezinssituatie creëren die aansluit op beider carrières is geen schikken, dat is gewoon wat
100 moderne mensen doen. En heus, ik verzeker u: niet alleen in de topsport.

*naar: Marijn de Vries
uit: Trouw, 23 september 2019*

Marijn de Vries is journalist en voormalig profwielrenner.

noot 1 SER: Sociaal-Economische Raad: de belangrijkste adviesraad voor regering en parlement over sociaal-economische vraagstukken

Ter afsluiting

Je hebt de voorbereidende opgaven af, dat is een goed begin van je cursus. Om straks gericht de uitdagingen van Nederlands aan te pakken kan je vast opschrijven welk(e) onderwerp(en) jij lastig vindt en waarom. Dit zorgt ervoor dat onze docenten jou nog gerichter kunnen helpen!